

The Gleaner

Vol 2 (1964)

Χρονικά – Σχόλια

eranistes eranistes

doi: [10.12681/er.10839](https://doi.org/10.12681/er.10839)

Copyright © 2016, eranistes eranistes

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

eranistes, eranistes. (2016). Χρονικά – Σχόλια. *The Gleaner*, 2, 30–32. <https://doi.org/10.12681/er.10839>

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΤΑ 150 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ὁ ἐφετεινὸς ἐφορτισμὸς γιὰ τὴν συμπλήρωση 150 χρόνων ἀπὸ τὴν ἵδρυση τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας (1814-1964) δίνει βάσιμες ἐλπίδες ὅτι θὰ γίνῃ ἀφορμὴ γιὰ ἐντατικότερη ἔρευνα τῶν σχετικῶν προβλημάτων. Παράλληλα πρὸς τὶς δημόσιες ἐκδηλώσεις καὶ τὴν ἐκλαίκευση τοῦ θέματος, ἐλπίζουμε ὅτι θὰ δημοσιευθοῦν, καὶ ἀπὸ τὰ ἀρμόδια Ἰδρύματα καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπὶ μέρους μελετητές, πηγές καὶ μελέτες ποὺ θὰ ἀυξήσουν τὶς γνώσεις μας γιὰ τὴν Φ. Ε. Ὁ Ἑρμηνευστικὸς προτίθεται νὰ δημοσιεύσει μελέτες, ποὺ θὰ ἀναφέρονται στὴ Φ. Ε. καὶ στὶς μυστικὰς ἐταιρεῖες τῆς ἀντίστοιχης ἱστορικῆς περιόδου. Ἢδη ἔχουν παραδοθεῖ στὴν Σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ καὶ θὰ δημοσιευθοῦν στὰ ἐπόμενα τεύχη μερικὲς σχετικὲς μελέτες. Ὁ Δ. Γκίνης θὰ ἀνακοινώσῃ τὸ διαβατήριό ποὺ ἐχρησιμοποίησε ὁ Δ. Ὑψηλάντης ὅταν ἐκατέβηκε στὴν Ἑλλάδα. Ἐπίσης θὰ δημοσιευθοῦν: μία μελέτη τοῦ Ντίνου Κορόμου μὲ ἀνέκδοτα στοιχεία γιὰ τὴν φιλικὴ καὶ ἄλλη δράση τοῦ Ἀντωνίου Τζούνη ἄλλη τοῦ Β. Π. Παναγιωτόπουλου γιὰ τὴν μύηση τοῦ Ἐμμανουὴλ Ξάνθου στὸν τεκτονισμό (1813) καὶ ἡ τρίτη τοῦ Ι. Νικολόπουλου γιὰ τὴν τεκτονικὴ ιδιότητα τοῦ Ἀλέξανδρου καὶ τοῦ Νικόλαου Ὑψηλάντη πρὶν ἀπὸ τὸ 1820.

Β.Π.Π.

Σ Χ Ο Λ Ι Α

Ἡ ἔΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

Μὲ ἰδιαίτη φροντίδα ὁ Ἑρμηνευστικὸς θὰ φιλοξενήσῃ στίς σελίδες καὶ τοῦ δευτέρου τόμου του δημοσιεύματα μὲ ἐπτανησιακὸ ἐνδιαφέρον, συμβάλλοντας ἔτσι μὲ τὸν τρόπο του στὸν ἐφορτισμὸ τῶν ἐκατὸ χρόνων τῆς ἔνωσης. Μὲ τὰ δημοσιεύματα αὐτὰ δίνεται καὶ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐμφανισθεῖ ἓνα μέρος ἀπὸ ὅσο ἕλιζο ὁγκώτως ἀπὸ μὲν μέλη τοῦ ΚΝΕ κατὰ τὶς ἔρευνές τους σὲ βιβλιοθήκες καὶ ἀρχεῖα τῆς Ἰταλίας καὶ τῶν Ἑπτανήσων.

Μπορεῖ ἀπὸ τώρα νὰ ἀναγγελθεῖ ἡ δημοσίευσή σὲ προσεχῆ τεύχη μελετῶν σχετικὰ μὲ τὸν Σολωμὸ (τοῦ Π. Μουλλᾶ) καὶ τὸν Κάλβο (τοῦ Σ. Ἀσδραχᾶ) καὶ ἡ παρουσίαση, ἀπὸ τοὺς Σ. Ἀσδραχᾶ καὶ Β. Π. Παναγιωτόπουλο, σειρᾶς, ἐπτανησιακῶν ἰδίως, ἀβιβλιογράφων μονοφύλλων.

Σ. Α.

Ἡ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Στίς 26 καὶ 27 Ἰανουαρίου ἔγινε στὴν Ἀθήνα ἡ πρώτη τακτικὴ συνεδρίαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Association Internationale d' Etudes du Sud-Est Europeen, τὸ ὅποιο ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἑξῆς μέλη:

Πρόεδρος: Δ. Α. Ζακυνθῆρος (Ἑλλάδα).

Ἀντιπρόεδροι: Α. Mirambel (Γαλλία), Β. Georgiev (Βουλγαρία), F. Barisic (Γιουγκοσλαβία), Η. Inalcik (Τουρκία, ἀναπληρωτὴς τοῦ κ. F. Unat).

Γεν. Γραμματεὺς: Ε. Condurachi (Ρουμανία).

Ταμίς: Α. Buda (Ἀλβανία).

Τὴ συνεδρίαση, στὴν ὁποία γραμματέυσε ὁ κ. V. Căndea (Ρουμανία), παρακολούθησαν Ἕλληνες καὶ ξένοι παρατηρητές. Σημειώνουμε τοὺς κ. κ. Μ. Berza (Ρουμανία), Ν. Todorov

(Βουλγαρία), Κ. Prifti (Ἀλβανία), Α. Βρανούση καὶ Π. Γεωργουτζό (Ἑλλάδα).

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο συζήτησε διοικητικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ θέματα καὶ πῆρε ἀποφάσεις γιὰ τὴ συνέλευση τοῦ Comité International d' Etudes du Sud-Est Europeen, πού θὰ συνεδριάσει τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1964 στὴ Σόφια, καθὼς καὶ γιὰ τὸ Διεθνὲς Συνέδριο τῆς Association Internationale, πού θὰ γίνεῖ ἐπίσης στὴ Σόφια τὸ 1966.

Ἀποφασίσθηκε ἀκόμα ἡ σύσταση ἐιδικῆς ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν καταλογογράφηση καὶ μελέτη τῶν τουρκικῶν ἀρχείων, ὅσα βρισκονται σὲ χώρες τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ ἡ συγκρότηση ἄλλης ἐπιτροπῆς γιὰ τὴ μελέτη τοῦ Διαφωτισμοῦ στὴ Νοτιοανατολικὴ Εὐρώπη.

E. A. Z.

Η ΕΚΔΟΣΗ ΑΥΤΟΓΡΑΦΩΝ ΣΟΛΩΜΟΥ

Ἀναγγέληθε ὅτι κυκλοφορεῖ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1964, σὲ δύο τόμους, μὲ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ καθηγητῆ Αἰνών Πολίτη, ἡ παρομοιότητα ἐκδοσῶν τῶν αὐτογράφων τοῦ Α. Σολωμοῦ, χρηματοδοτημένη ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης καὶ τὸ Β.Ι.Ε. Τὸ γεγονός ἔχει ξεχωριστὴ σημασία, ὅχι μόνον γιὰ τὴν ἀνάπτυξη ἐιδικότερα ἕνα κενὸ σὶν τὸν τομέα τῆς ἐκδοτικῆς παρουσίας τῶν σολωμικῶν κειμένων, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐπιβεβαίωση τοῦ γενικὰ τὸ πρόβλημα τῶν παρομοιότητων ἐκδόσεων.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ εἶδος μᾶς ἐκδοσῶν καθορίζεται κυρίως ἀπὸ τὴ μορφή καὶ τὴ φύση τοῦ ὕλικου τῆς. Ἀν οἱ δυνατότητες τῶν «κοιτικῶν» ἐκδόσεων διαμορφώνουν τὸν συχνότερο μεθόδολογικὸ κανόνα, αὐτὸ δὲν σημαίνει βέβαια ὅτι οἱ «παρομοιότητες» ἐκδόσεις μπορεῖ νὰ θεωρηθοῦν λιγότερο νόμιμες. Ἀπεναντίας μάλιστα, μερικὲς φορές εἶναι οἱ μόνες δυνατότες, ὅταν τὸ ἐκδοτικὸ ὕλικό δὲν προσφέρεται σὲ κοιτικὴ ἐπεξεργασία ἢ κινδυνεύει ν' ἀλλοιωθεῖ ἀθάλαστα ἀπ' αὐτήν. Θὰ μπορούσαμε νὰ σημειώσουμε ἀκόμη ὅτι οἱ παρομοιότητες ἐκδόσεις, παρουσιάζονται τὸ ὕλικό τους στὴ ρευστὴ καὶ ἀνεπεξεργαστὴ μορφή του, παρέχουν ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις μιὰ γενικὴ προοπτικὴ καὶ δίνουν ἀφορμὴ γιὰ νέες θεωρήσεις τῶν κειμένων.

Τὸ εἶδος τῆς παρομοιότητος ἐκδοσῶν ἦταν ὡς τώρα γνωστὸ ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ του σὲ ἀρχαῖα κείμενα ἢ σὲ νεότερα ξενόγλωσσα: μνημονεῖον χαρακτηριστικὰ τὴν «Ἀθηναίων Πολιτεία» τοῦ Ἀριστοτέλη, τὸν «Δύσκολο» τοῦ Μετάνδρου καὶ τὴν «Pensées» τοῦ Pascal. Τώρα, μὲ τὴν παρομοιότητα ἐκδοσῶν τῶν αὐτογράφων τοῦ Σολωμοῦ, ἀποκτοῦμε ἕνα μνημειώδες ἐκδοτικὸ πρότυπο καὶ στὴν περιοχὴ τῶν νεοελληνικῶν κειμένων.

Π. Μ.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΣΜΟ

Στὸ Φ.Ε.Κ., τεῦχος Β', ἀρ. φύλ. 595 τῆς 31.12.1963 δημοσιεύεται διάταγμα ὅπου ρυθμίζονται διάφορα θέματα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ θέμα τοῦ κύκλου μεταπτυχιακῶν σπουδῶν καὶ τῆς διαδικασίας γιὰ τὴν χορήγηση διδακτορικοῦ διπλώματος.

Καὶ τὰ δύο αὐτὰ μέτρα τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μαζί μὲ ἄλλες ἀντιστοιχῶν φροντίδες τῆς Πολιτείας, ἰδιαίτερα ὅμως ἡ καινούργια μορφή πού δίδεται στὰ θέματα τῆς διδασκαλίας, ἀποτελοῦν σημαντικὴ βελτίωση στὰ προηγούμενα καθεστῶτα, ἐπιτρέπουν ἐλπίδες γιὰ μιὰ ἐντατικότερη ἐρευνητικὴ ζωὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιστήμης καὶ προβάλλουν τὴν δυνατότητα γιὰ ἕναν μελλοντικὸ συντονισμό τῶν ἐρευνητικῶν προσπαθειῶν.

Κ. Θ. Α.

ΤΟ 12ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τὸ 12ο Διεθνὲς Συνέδριο Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν θὰ γίνεῖ στὴ Βιέννη ἀπὸ τὴς 29 Ἀγούστου ὡς τὴς 2 Σεπτεμβρίου. Οἱ ἀνακοινώσεις δὲν θὰ γίνουν ἀνεξάρτητα, ἀλλὰ μόνο μέσα στὸ πλαίσιο γενικότερων θεμάτων πού ἔχουν ἤδη καθορισθεῖ.

Τὸ Συνέδριο θὰ χωρισθεῖ στὰ ἐξῆς τέσσαρα τμήματα: Α) Γενικὰ θέματα τῆς ἱστορικῆς ἐρευνας. Β) Ἱστορία τῶν ἠπείρων. Γ) Ἐργασίαι τῶν διαφορῶν Ἐταιρειῶν καὶ ἐπιτροπῶν πού ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴ Διεθνή Ἐπιτροπὴ Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν. Δ) Μέθοδοι καὶ ἱστορία στὸ πλαίσιο τῶν καθιερωμένων χρονικῶν διαμετρήσεων (ἀρχαία, μεσαιωνικὴ καὶ νεώτερη ἱστορία).

Τὰ γενικὰ θέματα (Α' τμήμα) εἶναι:

Ἐξάπλωση τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ — Ἀνεξίθωρησκαία καὶ αἰρέσεις στοὺς νεώτερους χρόνους.— Ἐθνικισμὸς καὶ διεθνισμὸς τὸν 19ο καὶ 20ὸ αἰ.— Οἱ ἄσχοι οὐσες τάξεις ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ὡς σήμερα.— Δομὴ τῆς κοινωνίας καὶ φιλολογία τὸν 19ο καὶ 20ὸ αἰ.— Ὁ κόσμος τὸ 1815.

Ἀπὸ τὰ ἐπὶ ὅλοιπα τμήματα σημειώρομε μερικὰ πὸν ἐνδιαφέρον τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν.

Γ. Τμήμα. Ὁ βυζαντινὸς κόσμος στὴν εὐρωπαϊκὴν ἱστορικὴν διανόησιν ἀπὸ τὸν 17ο αἰ. καὶ πέρα.— Ἡ θέσις τῆς ἱστορίας τῶν σλαβικῶν λαῶν καὶ τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης στὴν παγκόσμιαν ἱστορίαν.— Ἐξέλιξις τῆς ἱστορίας τῶν πόλεων στὴν Εὐρώπην.— Ἡ λαϊκὴ συμμετοχὴ εἰς ἔθνικα κινήματα ἀνεξαρτησίας τὸν 19ο καὶ 20ὸ αἰ.— Ὁ τύπος καὶ οἱ ἐπαναστάσεις τοῦ 19ου αἰ.: ἡ περίπτωσις τοῦ Βελγίου.

Δ. Τμήμα: Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἱστορικῆς σκέψης εἰς μέσα τοῦ 20οῦ αἰ.— Οἱ σχέσεις ἀνάμεσα εἰς ἑλληνικὰς πόλεις— κοστὴ στὴν κλασσικὴν ἐποχὴ.— Τὰ κοινωνικὰ κινήματα στὴν ἑλληνιστικὴν ἐποχὴ.— Οἱ οἴξες τοῦ ἀρχαίου κυριακοῦ πολιτισμοῦ καὶ ὁ μυκηναϊκὸς ἀποικισμὸς.— Ἡ μορφή τοῦ Θεμιστοκλέους στὴν ἀρχαία ἱστοριογραφία.— Ἀγροτικὰ κινήματα στὴν κεντρικὴ καὶ νοτιανατολικὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὸ 15ο εἰς τὸν 20ο αἰ.— Οἱ προσπάθειες τῶν Βαλκανικῶν λαῶν γὰρ πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τὸ 1815 ὡς τὸ 1914.

E. A. Z.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Τὸν προσεχῆ Ἀύγουστο συνέρχεται εἰς τὸ Φριβοῦργο τῆς Ἑλβετίας τὸ 4ο Παγκόσμιον Συνέδριον Συγκριτικῆς Φιλολογίας.

Ἀνά γενικὰ θέματα, τὸ πρῶτον μὲ τὸν τίτλον «Ἐθνισμὸς καὶ κοσμοπολιτισμὸς εἰς τὴν φιλολογοίαν», καὶ τὸ δεύτερον «Καθορισμὸς καὶ περιγραφή τῶν φιλολογικῶν ὁσων πὸν ἀναφέρονται εἰς ἔθνη: μίμηση, πρωτοτυπία, ἐπιρροή», θὰ ἀπασχολήσονται τοὺς συνέδρους. Οἱ ἐργασίαι θὰ ἀρχίσονται μὲ ὁμιλίαι πὸν θὰ ἀναφέρονται εἰς καθένα ἀπὸ τὰ γενικὰ αὐτὰ θέματα, κατανοημένα εἰς μικρότερες

ἐνόησεις. Κατόπιν, εἰς ἐπιτροπὰς ἐργασίας θὰ ἀναλυθοῦν τὰ εἰδικὰ προβλήματα καὶ εἰδικὰς ἀπόψεις πὸν παρουσιάζουν αὐτὰ τὰ θέματα.

Ἡ ἑλληνικὴ συμμετοχὴ, μοιρασμένη καὶ εἰς δύο μεγάλας ἐνόησεις, ἐκφράζεται στὴν πρῶτη ἀπὸ τὸν καθηγητὴν Ἐμμ. Κοιραῶ: «Ἐθνισμὸς εἰς ὁρισμένα κείμενα τῆς λαϊκῆς βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς φιλολογίας», καὶ τὴν Αἰκατερίνην Κομμαριανὴν: «Κοσμοπολιτισμὸς καὶ ἐθνισμὸς εἰς τὸν Λόγιον Ἐρμῆ, πρῶτη ἑλληνικὴ φιλολογικὴ ἐφημερίδα, 1811-1821». Στὴν δευτέραν ὁ Κ. Θ. Δημαρῶς θὰ μιλήσει γὰρ εἰς «Συμπώσεις εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν γραμμάτων καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ἰδεῶν» καὶ ὁ καθηγητὴς Αἴνως Πολίτης γὰρ τὴν «Ποιμενικὴν ποιήσιν εἰς τὴν Κρήτην τὸν 17ο αἰ.: σχέσεις καὶ διαφορὰς μὲ τὴν ποιμενικὴν ἰταλικὴν ποιήσιν».

Οἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου θὰ διαρκέσουν ἀπὸ τὴν 31 Αὐγούστου εἰς τὴν 5 Σεπτεμβρίου. Τὸ πρόγραμμα, ὅπως ἀνακοινώθηκε, προβλέπει δεκαεῖς εἰσαγωγικὰς ὁμιλίαις καὶ 200 περίπου ἀνακοινώσεις. Ἀπὸ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν θεμάτων πὸν ἀναγράφονται εἰς τὸ Πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου, μποροῦμε νὰ συμπεράνομε εἰς τὸ 4ο Συνέδριον Συγκριτικῆς Φιλολογίας ἔχει προκαλέσει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν φιλολόγων καὶ νὰ ἐλπίζομε εἰς τὸ ἀποτελεσεὶ χρήσιμη καὶ γόνιμη συνάντησιν.

A. K.

“Ο ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ,

1. Ἐκνυκλοφόρησε τὸ κοινὸν Ἀλφαιβητικὸν Ἐύρετήριον τῶν ἀνατύπων 7 καὶ 22 (Προσθήκας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βιβλιογραφίαν). Τὰ μέλη τοῦ ΟΜΕΑ, ὅσα θέλουν νὰ συσταχόσονται εἰς τὸ Ἐύρετήριον. Παρέχεται γὰρ τὰ μέλη δωρεάν.

2. Ὁ Ἐρανιστὴς θὰ καταχωρεῖ εἰς δωρεάν ζητήσεις γὰρ σπάνια ἔντυπα.

3. Τὰ μέλη τοῦ ΟΜΕΑ καὶ οἱ συνδρομηταὶ τοῦ Ἐρανιστῆ θὰ λάβουν δωρεάν μὲ τὸ τεῦχος αὐτὸ τὸ ἐξώφυλλον καὶ τὸ Ἐύρετήριον τοῦ α' τόμου τοῦ Περιόδικου.

Ὅσοι ἄλλοι θέλουν τὰ συμπληρώματα αὐτὰ παρακαλοῦνται νὰ στείλουν 5 δραχμὰς εἰς γράμματόσημον.

Τὸ τεῦχος αὐτὸ ἐπιμελήθηκε ὁ ἐταῖρος τοῦ Ὀμίλου Ἐμμ. Ν. Φραγκίσκος